

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio VII. S. Joannes Evang. Scelerum mensura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO VII.
FESTVM S. JOANNIS

Apost. & Evang.

Hic autem quid? Joan. 2.

Scelerum mensura.

Iceat mihi hac festa luce plenam curiositatis quæstionem Divi Petri exemplò proponere & ventilare Opt. AA. Quæsit ille, quid Joanni futurum esset, cum divino ex Oraculo intelligeret: *Sic pum volo manere, donec veniam.* Arguit inde Petrus, dilectum Christi discipulum non moriturum. Crisim peracerbam Petrus retulit: *Quid ad te? tu me sequere!* Ne parem crisim reportemus, utiliora circa Joannem hodie investigemus. Quæ illa? Calicem palam oculis nostris prostantem. Hic Calix quid portendit? totam curiositatem nostram Calix pascat Joannæus, nunc ad usque fundum investigandus. Madidi Siphones, ebriosi bibones, calicum scyphorumque malè sani heluones, quibus idem fuerit vivere quod bibere, viso calice Joannæo in memoriam revocabunt grandes crateras, spumantes pateras, & crystallina vitri pocula, quibus jam hunc jam illum hūmi deponere mens est, & vivum tumulare Lyæo. Hòc certè seculò nimis exulceratò eòsque reprobà compotatio excrevit, ut nesciant fat ineptos calices excogitare, quibus alios in amentiam devolvant. Uno ut fasce complectar plurima, bibitur hoc avò ex uvis & utriculis, ex pyris & pomis, ex calceis & ocreis, ex libris & atramentariis, ex cornibus & bombardis, ex trullis & laternis, ex morionibus & rusticellis, ex equis & asinis, ex porcis & jatis, ex gallis gallinacis & mille aliis delirantium bibonum adinventis. Sic ratio humana sepelitur, sic vita mortalis simul & immortalis truncatur; sic Religio luditur; sic urbes & Respublicæ ad sui ruinam & excidium fatale præcipitantur. Prostaret hic loci campus amplissimus temulentos vini gurgites largo sale perfricandi, ut saperent, ac novissima sanctius rimarentur. Illos Verbi Divini præcones, qui ebrios lurcones rarius per annum suo ex pulpito

A.
Quid Calix denorat in manibus Joannæis?

B.
Nil inde bibonibus defertur.

H

(1) S. Aug. pulpito castigant, graviter redarguit (1) Aug. quem iuverit audire. Sermon. 232. *Idco charissimi tanta infelicitate se homines inebriant, quia patitur ignorantiam aut parvum aut nullum esse peccatum, sed pro hac ignorantia in die iudicii rationem reddent Sacerdotes, si commissis sibi populis, quae mala ex ebrietate nascantur, assidue noluerint predicare.* Utitur S. Pat. termino assidue, ut rite tanta pravitas eraderetur. At vero cum sciam hoc hominum genus Dom. 2. post Epiph. Tub. Trag. & Clem. Tub. vobis Echon. Dom. 5. post Pasch. ex instituto cribratum esse, non est, quod noster hic loci subsistam, ut ebrios peccata glutones.

C. Alii pio sub pretextu ex Calicis Joannaei obtutu Benedictionem preniant & predicant Joannaeam, antequam vale ultimum amicum accipiant. Verum est: antiquissima traditio est & Ecclesiae piensissima consuetudo, si nullo abusu contaminetur, qua vinum hoc die & alio quoque die in Dei ac Divi hujus Apostoli, qui toxicum bibit illaxus, in honorem & gloriam certis quibusdam precibus contra magicas artes & imposturas benedicitur. Creditur passim, nullum potum nobis nocivum, quem cum memorata benedictione absumimus. Ritus bibendi aut valedicendi carpi non potest, si fiat cum debito honore ac reverentia in Deum ac divos Coelites a sobriis. Bernardo (2) teste poculum huius in morem benedictio etiam a morte ad vitam plures sunt reducti; at si nullus est usus ut ut pius & laude dignus, quem non multiplex abusus committitur, ita sane hic bibendi, seu potum coronandi ritus in hominibus pravitates degeneravit. Ausim dicere, sapientius urgeri non benedictionem Sancti Joannis sed *maledictionem* eius, quae toties iteratur, ut totus pedem corporis truncus fractis pedibus humi defluat. Fuit, qui hunc bibendi ritum ita depravatum, *diabolicum* diceret *inventum*; nec male enim alio stratagemate mensae socius & frater ultra induci non poterat, bibat amplius, hoc sub Benedictionis pallio, vino usque adeo stomachum onerat, ut ubi vis locorum impingat. At neque hanc fucatam ebrietatem petulcitate proscindere mens est; rectius id suo tempore Tub. petulcitate ruralis vel anagram. quam Tragica. Quid ergo Calix delegat quem sacris manibus ostentat Deo dilectum caput Joannes?

(2) S. Bernard. in vit. S. Malachi.

D. Hodie Benedictio illa rectius dicitur maledictio, aut diabolicum inventum, quem sacris manibus ostentat Deo dilectum caput Joannes?

E. Dicent ascetae, rerum spiritualium Magistri, ac Joannem hunc numquam tanquam inclytum Bibonem, ad caelos usque laudibus extolunt. Dicent, ideo Calicem exhiberi, ut ostendat, se Calicem suum formidulis perpetim epotasse; per hoc tamen vobis aut gula vestra maledictio accrescit, ebrii gulones. Quem ille Calicem intrepidus hauserit, Roma fidelium mater patefacit. Extat Romae locus, ut refert (3) Casp.

Ebibit ut Martyr Calicem Domini Joannaei,

nel. Sacelló insignitus, in cujus pariete D. Joannes in olei bullientis (3) *Cornel.*
 dolio sedens depingitur cum hac inscriptione: *Joannes Christi Apostolus, in Apoc.*
Propheta, & Martyr è dolio ferventis olei vegetior prodivit. In adverso *proam,*
 verò pariete hæc inscripta leguntur Carmina:

*Martyrii Calicem bibit hinc Athleta Joannes,
 Principii Verbum cernere qui meruit.
 Verberat hunc baculis Proconsul, forsice tondet,
 Quem fervens oleum lædere non potuit.
 Conditur hinc oleum, dolium, cruor atq; capilli,
 Quæ consecrantur Roma vetusta tibi.*

Ex his, nî fallor, abundè patet, qualis bibo fuerit Joannes, sacer nempe & Evangelicus. Bibo fuit, qualem probavimus fuisse Jacobum festo ejus Tub. Anal. bibit Calicem Domini, quem ei Christus propinavit dicens: *Calicem quidem meum bibetis.* Hunc Dominicum Calicem ita exhausit Joannes, ut passim hodie Martyrum. choro inferatur, quem licet sicca morte defunctum tota hodie Ecclesia tanquam verum Martyrem colit, ob haustum veneni, & dolii fervente oleo pleni subitionem, atque alia magnò numero tormenta, quæ causâ seclusò miraculò vim tormenti præpediente, centies debebat mortem conciliare Joanni; quin ipse Joannes hòc titulò gaudere videtur. Ita certè de se loquitur in Apoc. (4) *Ego Joannes frater vester & particeps in tribulatione & re-* (4) *Apoc. 1*
gno & patientia in Christo JESU. Fui in Insula, que appellatur Patmos,
propter Verbum Dei & testimonium JESU Christi, ubi in græco textu pro voce *testimonium* signatè ponitur vox *Martyrium*. Quid & quantum hac in Insula, quæ appellatur Patmos, in medio nationis prave passus sit Joannes, ibi videbimus cum in Josaphatæa valle *Liber scriptus* profereatur, in quo totum continetur unde *mundus judicetur*, pius & patiens ad gloriam etiam corpori participandam, impius ad gehennam. Roma mater hanc in horam aequè S. Joannis, quam SS. Petri & Pauli Martyriò gloriatur, teste Tertull. his (5) verbis: *Felix Ecclesia, cui totam* (5) *Tertul.*
doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt; ubi Petrus Passionis do- *lib. de Præ-*
 minicæ adæquatur; ubi Paulus Joannis Baptiste exitu coronatur; ubi *scrip. c. 36.*
 Apostolus Joannes, postquam in oleum igneum immissus est, nil passus est, in Insulam relegatus. Taceo spectale Joannis Martyrium, reliquis omnibus majus, grâvius, portentosius, cum sub Cruce stando doloris gladius non corpus tantummodò Marianum & Joannæum, sed ipsam utriusque animam penetraret, ut adeò Deo morienti compatiendo &

do & commoriendo, parem cum ipso mortem subiret. Dicitur ex hoc actu Deipara Martyrum Regina, cur non pariter regio titulo pariter causa Joannes condecoretur? Quid & quantum sub Cruce passus in (6) S. Bern. cum Matre Virgine Joannes, paucis explicuit (6) Bernardus his verbis in lament. *Dum hæc pauca Deus diceret, Ecce Mater tua, Ecce Filius tuus, illi duo B. V. Deo dilecti lacrymas fundere non cessabant. Tacebant ambo Martyres & præ nimio dolore loqui non poterant. Ipsi duo Virgines audiebant Christum voce rauca & semiviva loquentem, ipsi videbant paulatim morientem. Et mox: Amabant flere, & fiebant amare. Amare fiebant quia amari debebant; nam gladius mortis Christi animas utriusque transibat, transibat seorsum perimebat utrumque. Hic hic Calix fuit Dominicæ Passionis, Calix & absynthiô plenus, Calix mœroris & multiplicis ærumnæ, quæ usque fæces in tumulum ore prompto, hilari, iatibundo Joannes hausit. Hunc hunc Calicem omnibus ac singulis exhibet hodie Joannes, crucis & ignominia Calicem, qui si pariter per ævi nostri bibones fuerit exhaustus, spondeo juro, patientiæ ac fortitudinis præmium recipient sempiternum, Calicem vitæ melleum, lacteum, Nectarum num divino & cœlesti Ambrosia sine fine fluentem. Sed quid præcipimus margaritas ante porcos? quid terrarum filiis cœlestia occurrunt video, pergunt heluari & gracari curvæ in terris animæ ac cœlestium inanes. Homo animalis non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei (7) per sentibus gulæ illicis absorpti, ne quidem oculos sursum attollunt, præpastum cum belluis abjecti.*

Alium proin Calicem quæramus, quem huic carnalium gulæ generi Joannes exhibet. Quem illum? dicamus, Joannem ostendit Calicem, quem representat, ex hesterno Evangelio transumpsit. (8) Matth. eodem in cap. p. 23. Matth. unde haustum erat (8) Evangelium hesternum, Scribis & Phariseis hypocrisin & ambitionem, gulam & ambitionem Christus exprobravit, unâ ei prædixit, brevi patrum mensuram ipsos implendam, adcoque Ierosolimam funditus vastandam, ut lapis supra lapidem sit mansurus. Hac interminatione nil aliud Christus quæsit, quam ut memorati Scribæ pravos mores suos serios cogitent, Mensuram scelerum per vivacem pœnitentiam desisterent, ab Ierosolimis cladem ultimam maturè proscriberent; id cum factum non sit, mensurâ scelerum completâ Titus irruit, & contumacibus bræos ultricibus pœnis confecit. Hanc hanc Mensuram nostris flagrantibus à Deo decretam, probè hodiè Bibones expendant, cum Calicem Ierosolimæ naxum eminus intuentur. Crapulâ manè altero edormitâ sobrii cogitent.

F.
Calix quem
ostentat,
mensuram
scelerum in-
culcat.

gigent, quid illis Calix intonet Joannas? & quousque tua scelerum
 Mensura ascenderit bibo, gulo, lurco, lavernio, fortunæ ac famæ pro-
 cax dilapidator, monitorum omnium petulans elusor, Dei ac homi-
 num reprobis contemtor? quid si per hodiernam ingluviem & su-
 pinam ebrietatem, per hodiernas Veneres, luxuriantes choreas, generis
 femini commercia adulterina, ultimum complementum Calix tuus
 acciperet, & hinc ad plures in temulento strepitu migrares? quorsum
 quæso enormiter crapulatus, tot insuper spurcitiis & iniquitatum por-
 tentis obrutus avolares? Vno casu toto cælo excideres Orci victima, &
 locum biberes phlegætonæum, si hac tunc ebrietate ultima, his spurci-
 tiis mensuram tuam expleres.

Habent, ut ex Script. certum est, Regna singula & Regiones, sin-
 gula Provinciæ ac Respublicæ, singula urbes & oppida, singuli homines
 viri feminae certam peccatorum mensuram à Deo decretam, quam si com-
 plexerint, vel communi quadam calamitate nationes obruit, vel privatis
 ærumnis singulares hominum personas ultrice pœna Deus exterminat
 extirpat; constat ad hæc mensura ex determinato scelerum numero,
 quem Justitia divina cuius populo & nationi imò cuius homini præsti-
 tuit, unde impletò numero reos castiget, nisi vel emendatione morum
 vel insigni pœnitentia Dei vindicem manum prævenerint peccatores.
 Nempe! sicut certos habet intensiōis gradus calorū dispositio, ante-
 quam lignum exardescat; & stata rotarum opus est circumvolutione,
 antequam horæ signum audiatur, ita suos sibi fixos limites peccata for-
 tiuntur; quos si attingant, justus Judex grandi Supplicio percutit &
 profcindit Peccatores, quod ipsum Scriptura vocat *Scelerum Mensuram*
 à Deo observari solitam ut ex Oraculis patet divinis. De hac mensura
 distinctè meminit Jsa: (9) his verbis: *In mensuram contra mensuram, cum* (9) *Jsa. 27.*
abscessa fuerit, judicabis eam, quasi diceret: justus es, ô Deus, & justa
sunt judicia tua, modum enim suppliciorum flagitiorum modo adme-
taris. Per eundem Prophetam ipse Deus sic loquitur Cap. (10) seq. (10) *Jsa.*
Ponam in pondere judicium & justitiam in mensura. Quid multis? ipse De- 28.
us sic olim dixisse legitur Abrahamo (11) Necdum complete sunt iniquitates (11) *Gen.*
Amorrhæorum; ubi juxta vulgatam versionem paulò post (12) sic loqui- 15.
tur Script. Clamor Sodomorum completus est, & peccata eorum magna ve- (12) *Gen.*
bementer completa sunt &c. ut proin plena eorum mensura ad Pentapolim 18.
pice ac sulphure inflammandam Vindicem Deum irritaret. Hanc ipsam (13) *Matt;*
Mensura vocem Christus heri primùm usurpavit (13) cum ad extremum 23.
 H. 3 populi

G.
 Dari talem
 mensuram,
 ex Script.
 probatur,

H.
[Uno sæpè
flagitio
mensura
expletur,
quò illò?
nemo scit,
ergò singu-
la fuge.
(14) Sen.
ep. 26.

populi Judaici excidium alluderet, dicens: *Implete mensuram Patrum vestrorum, ut veniat super vos omnis sanguis justus.* Quando autem hæc scelerum mensura per nos expleatur, & quod ultimum illud peccatum sit, mensuræ hujus complementum, sciri non potest, nisi ab eo, cui uni futura æquè ac præsentia patefcunt. Id nempe hic quoque locum habet, quod nobis pridem gentilis Seneca (14) occinuit: *Nescis, quò loco te mors expectet, tu eam omni loco expecta.* Omne tempus omnis annus, omnis mensis, omnis hora, horarumque momenta nobis sint suspecta: quid si hoc adulterium, hæc lascivia, hæc crapula, rancor iste & averfio, hæc fraudulenta iniquitas mensuram meam compleret, & me tot aliis flagitiis coopertum sifteret aternitati &c. hæc proin singulis vivamus, quasi singulis esset momentis multiplex scelerum funebri poena expiandum. Deum in numerato habere omnes nostras pravitates, & positâ tandem ultimâ, quæ mensuram expleat, eam Orcò reos proscindere, pluribus posset Exemplis demonstrari.

Unum duntaxat ex millenis produco, idque in bibonum gratiam ut tandem desinant malignari, & gulæ suæ forte injiciant lupulæ. Dedit hoc pridem S. P. Casarius (15) de quodam Temulento, quem ut clemens Deus potandi esseram ingluviem dedoceret, ei cominus exhibitionem exhibuit horridam, execrandam. Videt, non in raptu aut extasi, sed in revivum demonem, alio quodam ebrio glutone ad æternæ gehennæ supplicia raptando operosè distentum. Obvium habuit demum iste Orci caput Luciferum, qui mox raptantem adortus, palàm intercepit, ubi hanc Orci prædam captasset! jam ex tempore datum respiciat, excipite, & malò sapite alienò reprobi bibones: *in decumana ebrietate*. Quid hoc rei AA. ambigua Vox est, Vox *decumana* obiter explicat. Cum ut plurimum in rerum natura soleat evenire, ut decima quædam sint maxima, passim hodie pro *magnis* sumitur *decumana*. Ita Casarius (16) porta *decumana* sumitur pro *maxima* porta. Ita Vegetio (17) dicuntur *decumana*, quæ omnibus aliis majora sunt, quia ut supra reliquis majus ovum nascitur decimum. Sic & *stuctus* vocantur *decumani*, qui reliquos magnitudine superant, de quo ipse (18) Ovidius.

*Qui venit hinc stuctus, stuctus supereminet omnes,
Posterior nonò est, undecimòque prior.*

Juxta hunc loquendi ritum vox *Decumana*, numerum decimum præportat, sic dictum, quia reliquis major esse creditur. Quidquid

(14) Sen.
ep. 26.

I.
Probatur
ex ebrio
Siphone,
quem in
decima e-
brietate
Sæx rap-
puit.

(16) Casar.
l. 2. Bell.
Gall.
(17) Ve-
get. l. 1.
c. 23.
(18) Ovid.
l. 1. trist.
el. 2.

vox ista, hinc guloni *de ima* ebrietas fuit *decumana* & aliarum maxima, quia per hanc numerò *decimam* vidit Orcus mensuram biboni expletam, quâ ipse jus in ebrium à justo Judice Deo transumpfit. Numeravit ergò Deus hujus lurconis flagitia & ebrietates. *Decima* numerò ita mensuram scelerum & flagitiorum calicem opplevit, ut in Orcum pravitas disflueret, & in sceleris vindictam Dæmonem provocaret; rectè adeò dixit Alastor, *in decumana ebrietate*, quæ omnes alias pessimo sine ac interitu Bibonis coronaret. His auditis, dixit Lucifer: huc ergò bibosum caput devolve, ut affatim bibat. Sic datò quasi signò, maximò numerò dæmones accurrebant, eumque in diversa enormi violentiâ raptatum, grandibus plagis multabant, ori ejus liquatam picem & fumans sulphur infundentes, & cachinando perpetim boantes: diù stitisti, jam sitim exple Siphos bibule! Vidit hæc semiebrius traho, & mox rei veritatem exploravit, num ille vicinus sua in crapula obiisset necne? vix adium limen attingit explorator, audit omnia intus luctibus & lacrimis oppleri, funus adium patroni tota domo deplorari; re probè inspecta, scalis in ebrietate sua delapsus letho datus est & Orco, corpore in terris relicto, donec animæ focus, stygiis addictæ magno iudicii supremi die paribus pœnis cruciandum societur. Disparuit quidem visio, at is qui præsens tragædiam spectavit, omni temulentia ferio valere iussâ, totis viribus sobrietatem amplexus, in perenni abstinentia & jejuniò vitæ residuæ annos consumavit, cavens identidem, ne per hoc vel aliud quodvis flagitium mensura expleatur, sed modis potius omnibus satagens & laborans, ut per opera pœnitentiæ totus iste scelerum calix depleatur.

Possèm pluribus aliis peccatoribus sua in peccati specie ob oculos ponere mensuram per unum scelus expletam, & secutam otius Dei iudicis gravem Vindictam; at hodie statui solis bibonibus ex occasione Joannæ Calicis mensuram proponere *decumanam*. An autem omnibus ac singulis *decima* sit ebrietas Calicem expletura, prout hic eum complevit, frustra quæritur & exploratur, cum id uni Deo sit compertum. Optimum ergo fuerit & consultissimum omni ebrietati & crapula ferio nuntium remittere, & animò ritè perpendere, quod supra innuimus, quid si hoc Peccatum, quod patrare mens est, esset ultimum? Quid si hæc Pravitas omnibus aliis coronidem imponeret, sed stygia? Absit itaque, ut tanto scelere Deum iritem & animam flagellem. Ad nihil tam proni sunt bibones quam ad casum; at væ illi, quem casus

Hist.

K.

Videtur
adeò quod
vis peccatum, quia
fortè hoc
ultimum
est mensura
est mensura
comple-
mentum.

tangit

tangit insanabilis, unde nunquam ultra resurgat! Væ illi, qui exple
 scelerum mensurâ in manus incidit Ultoris Dei! *horrendum est incidere*
 (19) Hebr. *in manus Dei viventis*, inquit (19) Paulus, quia casus iste ut plurimum
 10. æternantium flammârum inextinguibiles titiones importat. Pro con-
 cepto habeant omnes, quod olim vulgò Veteres dicitabant: Lanæ
 Jupiter habet pedes, ac seriùs subinde diptheram suam inspiciens, be-
 cta ponderans & mensurans, Vindictæ tarditatem pœnarum acerbitate,
 suppliciorum æviternitate, tormentorum numero ac multitudine
 compensat &c. Quam omnium à cervicibus grandibus meritis ac
 tenti patrocinio Divi Joannis Apostoli & Martyris, Evangelistæ
 Prophetæ, Virginis & primarii Ecclesiæ Doctoris &c. permota
 Numen misericorditer avertat!

Amen.

